

บทที่ 8

เศรษฐศาสตร์มหภาค

(Macroeconomics)

SSC 281 เศรษฐศาสตร์ (Economics)

ผศ.ดร.จากรุวรรณ ชนม์รัตนวัฒน์

⚙️ เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)

- ความหมายของวิชา

: คือการศึกษาเศรษฐกิจของทั้งระบบ ได้แก่ รายได้ประชาชาติ ระดับราคาสินค้าและบริการทั้งหมดโดยทั่วไป ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ การบริโภค การออม และการลงทุน ระดับการว่างงานโดยทั่วไป การใช้จ่ายของรัฐบาล การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

- ทฤษฎีที่สำคัญในการศึกษา

ทฤษฎีการกำหนดรายได้และการจ้างงาน

⚙️ เป้าหมายของเศรษฐกิจมหภาค

1. การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ และผลิตภัณฑ์ประชาชาติ
2. การเพิ่มขึ้นของการว่างงาน
3. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
 - 3.1 การรักษาเสถียรภาพภายในประเทศ (อัตราเงินเฟ้อ, อัตราดอกเบี้ย, อัตราการว่างงาน)
 - 3.2 การรักษาเสถียรภาพภายนอกประเทศ (ดุลการค้า, ดุลการชำระเงิน)
4. การเร่งรัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
5. ความเป็นธรรมและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ

⚙️ ขอบเขตของทฤษฎีมหเศรษฐศาสตร์

1. มีปัจจัยใดที่เป็นตัวกำหนดระดับของรายได้ การผลิตและการว่าจ้างทำงาน
2. ถ้าปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยน มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างไร
3. เหตุใดระดับราคาสินค้าโดยทั่ว ๆ ไปจึงเปลี่ยนแปลง และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างไร
4. จะรักษาเศรษฐกิจให้อยู่ในเสถียรภาพ (นโยบายการเงินการคลัง)
5. ทำอย่างไรเพื่อให้ประเทศมีความจำเป็นเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูง

⚙️ รายได้ประชาชาติและผลิตภัณฑ์ประชาชาติ

❖ เนื้อหาวิชาประกอบด้วย

1. คำจำกัดความของรายได้ประชาชาติ / ระบบบัญชีประชาชาติ
2. การคำนวณรายได้ประชาชาติ
3. รายได้ประชาชาติที่แท้จริง
4. ประโยชน์ของตัวเลขรายได้ประชาชาติ
5. ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติประโยชน์ของตัวเลขรายได้ประชาชาติ

⚙️ รายได้ประชาชาติและการคำนวณ

❖ ความหมาย

: ผลรวมของรายได้ประเภทต่าง ๆ ที่บุคคลในระบบเศรษฐกิจได้รับในฐานะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ในรอบระยะเวลาหนึ่ง ๆ ดังนั้นรายได้ประชาชาติจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อระบบเศรษฐกิจมีการผลิตสินค้าและบริการ

❖ ระบบบัญชีประชาชาติ มี 3 ระบบ

1. ระบบขององค์การสหประชาชาติ
2. ระบบของประเทศสหรัฐอเมริกา
3. ระบบของกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์

⚙ การคำนวณหารายได้ประชาชาติ

❖ การคำนวณหารายได้ประชาชาติ มี 3 วิธี

1. การคำนวณทางด้านผลิตภัณฑ์หรือผลผลิต (Product Approach)
2. การคำนวณทางด้านรายได้ (Income Approach)
3. การคำนวณทางด้านรายจ่าย (Expenditure Approach)

❖ เป็นการคำนวณหามูลค่าของผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิในราคาทุน (Net National Product at factor cost, or National Income (NI))

⚙️ กระแสหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ

(Economic circular flow)

ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ (Expenditure Approach)

สินค้าและบริการ (Product Approach)

หน่วยธุรกิจ

(Firms)

เจ้าของปัจจัยการผลิต, ผู้บริโภค

(Households)

ที่ดิน แรงงาน ทุน ผู้ประกอบการ

ค่าแรง ค่าเช่า ดอกเบี้ย กำไร (Income Approach)

⚙️ การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิต (Product Approach)

❖ ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. คำนวณหาผลิตภัณฑ์ของประเทศเบื้องต้นในราคาตลาด (GDP at market price)

เป็นการคำนวณรวมมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ซึ่งหมายถึงสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมาและมีได้ถูกนำไปใช้ในการผลิตอื่น ๆ นอกจากการบริโภค

⚙️ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น

(Gross Domestic Product : GDP at market price)

หมายถึงมูลค่ารวมของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ประเทศสามารถผลิตขึ้นได้ในระยะเวลาหนึ่งคิดที่ราคาตลาด

❖ หลักสำคัญในการคำนวณ GDP

1. สินค้าและบริการที่นำมาคำนวณต้องเป็นสินค้าที่มีราคา มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันในท้องตลาด โดยมีเงิน (money) เป็นสื่อกลางนั้น $\text{มูลค่า} = \text{ราคา} * \text{ปริมาณ}$
2. สินค้าและบริการที่นำมาคำนวณต้องเป็นสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย
3. สินค้าและบริการถูกผลิตขึ้นภายในอาณาเขตของประเทศนั้น ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต
4. เป็นมูลค่าของสินค้าและบริการก่อนหักค่าเสื่อมราคา, ค่าสึกหรอของสินค้าประเภททุนต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต

⚙ ปัญหาที่เกิดเนื่องจากการใช้มูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย

คือ การนับซ้ำ (Double counting) ดังนั้นจึงใช้วิธีการคำนวณจากมูลค่าเพิ่ม (Value added)

- ❖ มูลค่าเพิ่ม = มูลค่าที่ขายไป - มูลค่าที่ซื้อมา
- ❖ ประเทศไทยใช้หลักการคำนวณหาจากมูลค่าเพิ่มของสาขาการผลิต 11 สาขา

⚙️ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น

- ❖ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ณ. ราคาตลาด (Gross National Product at market price : GNP at mkp)

คือมูลค่าของสินค้าและบริการที่ประชาชาติหนึ่งผลิตขึ้นได้ในรอบระยะเวลาหนึ่งโดยคิดที่

ราคาตลาด

$$\text{GNP at market} = \text{GDP at market} + \text{รายได้สุทธิจากต่างประเทศ (Net factor Income from abroad)}$$

- ❖ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ ณ. ราคาตลาด (Net National Product at market price : NNP at mkp)

คือมูลค่าของสินค้าและบริการที่ประชาชาติหนึ่งผลิตขึ้นได้ในรอบระยะเวลาหนึ่งโดยคิดที่ราคาตลาด และหักค่าเสื่อมราคาสินค้าทุน

$$\text{NNP at mkp} = \text{GNP at mkp} - \text{ค่าเสื่อมราคาสินค้าทุน (Depreciation or Replacement investment)}$$

⚙️ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (ต่อ)

- ❖ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติสุทธิ ณ. ราคาทุน (Net National Product at factor cost : NNP at fc) หรือรายได้ประชาชาติ (National Income: NI)

มูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ประชาชาติหนึ่งผลิตขึ้นได้ในรอบระยะเวลาหนึ่ง โดยคิดที่ราคาทุน

ราคาทุน = ราคาตลาด - ภาษีทางอ้อม - เงินโอนธุรกิจ + เงินอุดหนุน

NNP at fc = NNP at mkp - ภาษีทางอ้อม - เงินโอนธุรกิจ + เงินอุดหนุน

NNP at fc = NI (National Income)

Note: Ex. The price of a book is 200 Bt.

Comprise	Cost	170
Indirect taxes		20
Transfer		20
subsidy		10

☼ การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้

(Income Approach)

คือ ผลรวมของรายได้ประเภทต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจได้รับจากการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในรอบระยะเวลาหนึ่ง ๆ ผลตอบแทนดังกล่าวได้แก่ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร

- ❖ เรื่องข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนที่ปัจจัยการผลิตได้รับจะอยู่ในรูปรายการต่อไปนี้
 - ค่าตอบแทนแรงงาน (Compensation of Employees) ประกอบด้วย
 1. Payments in cash เช่น เงินเดือนค่าจ้าง ค่าประกันสังคม ค่ารักษาพยาบาล โบนัส
 2. Payments in kind เช่น สิ่งของ ที่อยู่อาศัย
 - รายได้ของเกษตรกร และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ
 - รายได้ของบุคคลในรูปค่าเช่า
 - ดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest)

☉ การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้ (Income Approach) (ต่อ)

❖ เรื่องข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนที่ปัจจัยการผลิตได้รับจะอยู่ในรูป รายการต่อไปนี้ (ต่อ)

- ☐ กำไรของบริษัท (Corporate Profits) ประกอบด้วย กำไรกำไร, กำไรที่ยังไม่ได้
จัดสรร(เงินออมนิติบุคคล), กำไรที่จัดสรรในผู้ถือหุ้น (dividend)
- ☐ รายได้ขององค์กรธุรกิจที่มีใช้นิติบุคคล (Proprietors' Income)
- ☐ รายได้ของรัฐบาล (Government Income)

หัก 1. รายการเงินโอน (Transfer Payment) เช่น

- ✍ ดอกเบี้ยหนี้สาธารณะ
- ✍ ดอกเบี้ยหนี้ผู้บริโภค

2. เงินที่ได้รับจากการชำระหนี้ หรือขายทรัพย์สินที่มีอยู่แล้ว

3. เงินที่ได้รับจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย

*** จากรายการดังกล่าวข้างต้นเมื่อนำมารวมกันและหักสามรายการ

สุดท้ายจะได้รายได้ประชาชาติ

☉ การคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย (Expenditure Approach)

- ❖ เป็นการนำรายจ่ายที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาหนึ่งรวมเข้าด้วยกัน
- ❖ รายการที่นำมารวมด้านรายจ่ายประกอบด้วย

- ✍ รายจ่ายในการบริโภคของบุคคล (Personal Consumption Expenditures)
- ✍ รายจ่ายเพื่อการลงทุนภายในประเทศ (Gross Private Investment)
- ✍ รายจ่ายในการซื้อสินค้าและบริการของรัฐบาล (Government Expenditure)
- ✍ รายได้จากการส่งออกสุทธิ (Net Export)

*** เมื่อนำรายการข้างต้นมารวมเข้าด้วยกันจะได้ GDP at mkp และสามารถนำไปคำนวณหารายได้ประชาชาติได้

⚙️ รายได้ส่วนบุคคลและรายได้สุทธิส่วนบุคคล (Personal income VS Disposable income)

รายได้ส่วนบุคคล
(Personal Income :
PI)

- ❖ คือ รายได้ที่ตกทอดถึงมือบุคคลไม่ว่าจะเกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตหรือจากเงินโอนประเภทต่าง ๆ
- ❖ $PI = NI - \text{รายได้ที่บุคคลไม่ได้รับ} + \text{รายได้ที่บุคคลได้รับที่ไม่อยู่ใน NI}$

รายได้ที่บุคคลไม่ได้รับ	รายได้ที่บุคคลได้รับที่ไม่อยู่ใน NI
ภาษีประกันสังคม	เงินโอนของบุคคล
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	เงินโอนธุรกิจ
กำไรที่มีได้จัดสรร	เงินโอนจากรัฐบาล
	เงินโอนจากต่างประเทศ

รายได้สุทธิส่วนบุคคล (Disposable
Income : DI or Yd)

- ❖ เป็นรายได้ที่บุคคลสามารถนำไปใช้จ่ายใช้ได้จริง
- ❖ $\text{รายได้สุทธิส่วนบุคคล} = PI - \text{ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax)}$

⚙️ สรุปความสัมพันธ์ระหว่างรายได้

- ❖ $GDP_{\text{at Market Price}}$
- ❖ $GNP_{\text{at Market Price}} = GDP_{\text{at Market Price}} + \text{รายได้สุทธิจากต่างประเทศ}$
- ❖ $NNP_{\text{at Market Price}} = GNP_{\text{at Market Price}} - \text{หักค่าเสื่อมราคา}$
- ❖ $NNP_{\text{at factor cost (NI)}} = NNP_{\text{at Market Price}} - \text{ภาษีทางอ้อม-เงินโอนธุรกิจ} + \text{เงินอุดหนุน}$
- ❖ $PI = NI - (\text{รายการที่บุคคลไม่ได้รับแต่รายการเหล่านี้ถูกรวมอยู่ในการคำนวณ NI ตั้งแต่ต้น}) + (\text{รายการที่บุคคลได้รับ แต่รายการเหล่านี้ไม่ได้ถูกรวมอยู่ในการคำนวณ NI ตั้งแต่ต้น})$
 $= NI - (\text{ภาษีประกันสังคม+ภาษีเงินได้นิติบุคคล} + \text{กำไรที่ไม่ได้จัดสรร} + \text{อื่นๆ เช่นรายได้จากทรัพย์สินจากการประกอบการของรัฐบาล}) + (\text{รายได้บุคคลที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต เช่น รายการเงินโอนต่าง ๆ เช่น เงินโอนบุคคล(เงินบริจาค), เงินโอนจากรัฐบาล(เงินสงเคราะห์, บำนาญ), เงินโอนธุรกิจเงินโอนจากต่างประเทศ})$
- ❖ $DI = PI - \text{ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา}$

⚙️ รายได้ประชาชาติที่แท้จริง (Real National Income)

- ❖ เนื่องจากรายได้ประชาชาติที่คำนวณได้ข้างต้นเป็นการคำนวณโดยคิดที่มูลค่าที่เป็นตัวเงินโดยอาศัยราคาตลาดของสินค้าและบริการของปีนั้นเป็นหลัก (Current price or Nominal price)
- ❖ หากเราต้องการเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มผลผลิตที่แท้จริงในปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน เราไม่สามารถทำได้เพราะตัวเลขที่ได้มีผลของราคาสินค้านำรวมอยู่ด้วย จำเป็นต้องขจัดผลดังกล่าวออกก่อน การกระทำดังกล่าว คือ การคิดมูลค่าที่แท้จริงหรือคิดที่ราคาปีฐาน
- ❖ ดังนั้น รายได้ประชาชาติที่แท้จริง จึงหมายถึง รายได้ที่คำนวณขึ้นโดยจัดการเปลี่ยนแปลงทางด้านราคาออกแล้ว โดยคิดในราคาปีฐาน (Base year) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รายได้ประชาชาติคำนวณในราคาคงที่ (At Constant Prices)

$$\text{Real GDP}_t = \frac{\text{Current GDP}_t}{\text{GDP deflator}_t} \times 100$$

$$\text{GDP deflator}_t = \frac{\text{Price}_t}{\text{Price}_{\text{ปีฐาน}}} \times 100$$

⚙ การคำนวณการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Economic growth rate)

❖ Growth rate $_t = \{(GDP_t - GDP_{t-1}) / (GDP_{t-1})\} * 100$

❖ Growth rate $_{2015} = \{(GDP_{2015} - GDP_{2014}) / (GDP_{2014})\} * 100$

⚙ รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล (Per Capita Income)

- ❖ เป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนในประเทศมีรายได้เฉลี่ยคนละเท่าใด

$$\text{รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล} = \frac{\text{รายได้ประชาชาติ}}{\text{จำนวนประชากร}}$$

⚙️ ประโยชน์ของตัวเลขรายได้ประชาชาติ

1. Product Approach :

==> รู้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ

2. Expenditure Approach :

==> ลักษณะการใช้จ่ายของประเทศเป็นอย่างไร

3. Income Approach :

==> รายได้ของประชากรของประเทศอยู่ในรูปใดบ้าง

4. Per capital Income

==> รายได้เฉลี่ยต่อประชากร สะท้อนให้เห็นถึงฐานะทางเศรษฐกิจ

⚙️ ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติ

1. ตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติมิได้รวมมูลค่าของสินค้าและบริการทุก ๆ ชนิดที่ประเทศหนึ่งสามารถผลิตได้
2. ตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นตัวเลขที่วัดปริมาณของสินค้าและบริการที่ผลิตได้ (รายได้รวมของประเทศ หรือรายได้เฉลี่ย) แต่ไม่ได้วัดถึงประสิทธิภาพในการผลิตของประเทศ
3. ตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นตัวเลขที่วัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศแต่ มิได้วัดสวัสดิการทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของประเทศ อาทิเช่น ปริมาณของสินค้าและบริการที่แต่ละครอบครัวได้รับ คุณภาพของสินค้าและบริการ ความอยู่ดีกินดีของประชากร ชั่วโมงการทำงาน เวลาพักผ่อน อายุเฉลี่ยของประชากร อาจกล่าวได้ว่ารายได้ประชาชาติไม่ได้แสดงให้เห็นการกระจายรายได้ระหว่างบุคคล
4. ตัวเลขผลิตภัณฑ์ประชาชาติ มิได้คำนึงถึงค่าเสียหายที่การผลิตก่อให้เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น ผลกระทบในทางลบด้านสิ่งแวดล้อม